VIKIPEEDIA

Omaha keel

Omaha keel kuulub siuu keelte hulka. Alternatiivsed nimed omaha keelele on **mahairi**, **ponka**, **ppankka** ja **umanhan**. Keele staatuseks on 8a (suremas). Keelt kasutatakse ainult palvetes, eriti matustel, laulude laulmisel, koosolekute teadaandmiseks. Keelekõnelejate vanuseks on 60 ja rohkem. Walthillis on omaha keele arendamiseks loodud Umonhoni rahvuskooli kultuurikeskuses programm. Keelt õpetatakse hõimu kolledžis ja Lincolnis asuvas Nebraska Ülikoolis. Ja Red Rock´i keskkoolis on välja arendatud omaha keele programm.

Omaha keel	
Kõneldakse	Kagu-Nebraskas, Macyis, Walthillis
Piirkonnad	Põhja-Ameerika
Kokku kõnelejaid	Vähem kui 50 [1]
Keelesugulus	siuu-katooba siuu Mississippi oru – Ohio oru siuu
Keelekoodid	
ISO 639-3	oma

Sisukord

Numeraalid

Omaha keeles on järgmised numeraalid[2]:

1 – *Wi*^{n}

2 – *No*^{n}*bá*

3 – *Thábthi*^{n}

4 – *Dúba*

5 – *Sáto*^{n}

6 – *Shápe*

7 – *Pétho*^{n}*ba*

8 – *Pethábthi*^{n}

9 – *Shó*^{n}*ka*

10 – *Gthébo*^{n}

Morfoloogia

Omaha artikleid[3] kasutatakse muuhulgas järgnevate klasside märkimiseks:

Nu ak^{h}*a* – "see mees" (lähedalasuv)

Nu thi^{n}*k*^{h}*e* – "see mees" (meie lähedal)

Zho^{n}*k*^{h}*e* – "see kaigas" (pikk, horisontaalne)

Zho^{n}*t*^{h}*e* – "see puit" (vertikaalselt asetatud)

Süntaks

Omaha keeles on SOV sõnajärg[4].

Näiteks:

Nu-ak^{h}a sezini-t^{h}e th-at^{h}o^n.

"Mees jõi apelsinimahla." [5]

Keelenäide

Omahakeelne näitelause[6]:

MaNs^tiN'ge=akha ikkaN' z^u'=gigdhe tti'=bi=ama.

"Jänes elas oma vanaemaga, ütlesid nad."

Kirjaviis

Omaha keel kasutab LaFlesche kirjaviisi , mille on leiutanud Francis LaFlesche.[7]

Lisaks

Omaha on hääldatud „oh-muh-hah“. Omaha keeles kõlab see nimi pigem „u-mahn-hahn“, koos nasaalsete vokaalidega. See tähendab „jõe ülemjooksu inimesed“. [8]

Ponka on hääldatud „pong-kah“ ja see oli hõimu linna nimi.[9]

Viited

1. [1] (http://www.ethnologue.com/language/oma) Ethnologue (vaadatud 22. oktoobril 2013)
2. https://itunes.apple.com/us/app/omaha-basic/id705614006?mt=8 (22.10.2013)
3. Brown, K. Ogilvie, S. CONCISE ENCYCLOPEDIA OF LANGUAGES OF THE WORLD. Elsevier Ltd. 2009. Lk. 803–804.
4. Koontz, J. Syntax: Siouan Languages. http://spot.colorado.edu/~koontz/omaha/syntax.htm(16.10.2013)
5. Eschenberg, A. THE ARTICLE SYSTEM OF UMONHON (OMAHA). 11.mai.2005. http://linguistics.buffalo.edu/people/faculty/vanvalin/rrg/The%20Article%20System%20of%20Umonhon%20Diss.pdf(26.10.2013)
6. Koontz, J. Syntax: Siouan Languages. http://spot.colorado.edu/~koontz/omaha/syntax.htm
7. Orthography. What is the LaFlesche orthography. http://spot.colorado.edu/~koontz/faq/orthography.htm (16.11.2013).
8. Omaha Indian Fact Sheet. http://www.bigorrin.org/omaha_kids.htm(18.10.2013).
9. 7. Ponca Indian Fact Sheet. http://www.bigorrin.org/ponca_kids.htm(18.10.2013).